

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • חנ"מ (אותיות גדולות ותמונות)

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת

מהי כתיבה יוצרת, איך מחברת דקה שינתה את ניב, איך בונים סיפור, ומה חשוב יותר – כישרון או תרגול – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: אני כותב/ת סיפור
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חנ"מ

עובד גם בשחור-לבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חנ"מ. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבין מהי כתיבה יוצרת ולזהות בסיפור את ארבע אבני הבניין: דמות, עולם/מקום, עלילה/בעיה וקול/נקודת מבט.
- לזהות את מבנה הסיפור (יציבות, שיבוש, משבר, פתרון), ולזהות את נקודת המשבר ואת הצמיחה בסיפור של ניב.
- לנסח עמדה מנומקת בשאלה 'כישרון או תרגול?', ולאמץ הרגלי כתיבה של התמדה, משוב עדין וקול אישי.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את פסקת ערב הצחקוק מסיפורו של ניב ושואלים: מה הוא בחר לעשות, ולמה? אחר כך כל תלמיד ותלמידה כותבים במשך 4 דקות עמוד קטן אחד בחוק 'גרוע מותר', על דמות שרוצה משהו ומפחדת משהו. מסיימים במשפט אחד בכרטיס יציאה: 'כישרון או תרגול? אני חושב/ת ש...!'

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על הסיפור האחרון שגרם לכם לשכוח את הטלפון: ספר, סדרה או אפילו פוסט. מה החזיק אתכם עד הסוף? ולדעתכם, מי שכתב/ה אותו נולד/ה עם 'קסם ביד', או שהתאמן/ה הרבה?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן וכתיבה: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד בכתיבה: גוף (כתיבה ביד והליכה קצרה כשנתקעים), שכל (תכנון בעזרת ארבע התחנות), רגש (כתיבת רגשות במחברת), אמונה וערכים (קול אישי, כנות ולא להעתיק), חברה (הקראה לחבר/ה ומשוב עדין) ודמיון (להמציא עולמות כמו העיר התתימית של אוקטו). עש"ן ד"ק מתאים לרגע שבו ניב רוצה לקרוע את המחברת: ע – עצור; ש – שרירים, מכווצים את האגרופים ומשחררים לאט; נ – נשימה, שואפים לאט ונושפים נשיפה ארוכה; ד – דיבור עצמי, 'גרוע מותר'; ק – קדימה, בוחרים צעד קטן אחד (עמוד אחד) וממשיכים. מעש"ה מתאים למי שרואה חבר/ה נפגע/ת מצחוק: מ – מחויבות, 'אני כאן איתך'; ע – עידוד לפעולה, משימה קטנה עכשיו, למשל לכתוב משפט אחד; ש – שאלות שמפעילות חשיבה, מה אפשר לעשות עכשיו? מה עוזר לך?; ה – הבניית רצף, מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה. נתקעתם מול דף ריק או ביקורת על מה שכתבתם – כמו ניב? גש"ר מאח"ד – שישה ערוצים להמשיך לכתוב: גוף (כותבים ביד, יוצאים להליכה קצרה כשנתקעים), שכל (מתכננים עם ארבע התחנות של הסיפור), רגש (כותבים מה מרגישים במחברת אישית), אמונה וערכים (הקול שלי, כנות, לא מעתיקים), חברה (קוראים בקול לחבר/ה ומבקשים משוב עדין), דמיון (ממציאים עולמות, כמו העיר התתימית של אוקטו). אם בזמן הכתיבה עולה משהו כבד – מדברים עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה או עם היועצת.

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה: צוללים פנימה	שאלת הפתיחה: 'הסיפור האחרון שגרם לכם לשכוח את הטלפון?' סבב קצר בשאלה 'נולדים עם קסם ביד או מתאמנים?'. מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, מתחת למים והמעמקים.
8	מהי כתיבה יוצרת? ארבע אבני הבניין	קריאה של הטקסט המידעי והטבלה (דמות, עולם/מקום, עלילה/בעיה, קול/נקודת מבט). בתחנת העצירה כל אחד/ת מזהה את ארבעת הרכיבים בסיפור שאהב/ה. שאלות 'פני המים' בעל פה.
10	שלושת העמודים של ניב	קריאה של הסיפור עם עצירה לפני ערב הצחקוק: 'מה הייתם עושים במקומו?' מזהים את המשבר ואת הבחירה (לא למחוק, לכתוב את הצחקוק לתוך הסיפור). מקשרים לעש"ן ד"ק: עצירה, שרירים מכווצים ומשחררים, נשימה איטית, דיבור עצמי 'גרוע מותר' וצעד קטן קדימה.
7	איך בונים סיפור? מבנה שעובד	מציגים את ארבע התחנות (יציבות, שיבוש, משבר, פתרון) ומדגימים אותן על אוקטו. מדגימים 'הראה, אל תספר': 'הוא היה מפחד' לעומת פעולות ופרטים. משחק קצר: הרגל נכון או מלכודת.
10	כישרון או תרגול? דיון וכתיבה	קריאה של הטקסט הטיעוני או של תקציר לפי השכבה. מיון משפטים לטענה, נימוק, טענת נגד ומסקנה. המשל על הניצוץ והערימה. כל אחד/ת כותב/ת בזוג טענה מרכזית ונימוק אחד. משחק נכון/לא נכון.
5	סיכום וכרטיס יציאה	הקראה קצרה של משפט אחד בזוגות עם משוב עדין ('מה הכי אהבתי'), ואחר כך כרטיס יציאה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- לפני הקריאה מזהים את סוג הטקסט ואת מטרתו, ומנסים לזכור סיפור אהוב. במהלך הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילות קישור ומשפטי מפתח. אחרי הקריאה צוללים בשלושה מפלסים: פני המים (מידע גלוי), מתחת למים (בין השורות) והמעמקים (מחברים לחיים).
- בכתיבה בכיתה מכריזים על 'גרוע מותר': בטיזת לא מתקנים כתיב ולא מדרגים. משוב ניתן רק על שאלה אחת מסוימת ובנוסף 'מה עבד לי', כדי שאף אחד/ת לא יחוזה 'צחקוק של ירדן'. מכבדים קול אישי ומקורות, ולא מעתיקים.
- מרחב בטוח: מחברת אישית יכולה לעזור לעבד רגשות, אבל השיעור הוא תמיכה ולא טיפול. לא מחייבים אף אחד/ת להקריא כתיבה אישית. אם בכתיבה עולה משהו כבד או מדאיג, פונים בשקט לתלמיד/ה ומפנים אל היועצת, ומזכירים שאפשר לדבר עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה, עם נאמני החוסן המורים או עם נאמני החוסן התלמידים.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חנ"מ

מקבלים כל תשובה שמראה צעד בכתיבה, למשל 'אני כותב/ת משפט אחד', 'מותר לטעות' או 'אני קורא/ת לחבר'. אפשר לענות בבחירת שבב תשובה, בציור או בעל פה. מחזקים כל ניסיון ומזכירים שלסיפור יש התחלה, אמצע וסוף.

מפתח תשובות למורה – חנ"מ. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	עיפרון ✎
2	התחלה, אמצע וסוף 📖
3	חבר 🧑
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון
7	<p>✎ כותב/ת משפט ← 👍 טוב לעשות; 🗑️ קורע/ת את הדף ← 👎</p> <p>לא טוב לעשות; 👂 מקריא/ה לחבר ← 👍 טוב לעשות; 😡 צוחק/ת על חבר ← 👎 לא טוב לעשות</p>
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני	בזמן	אחרי
 מסתכלים מה רואים בתמונה?	 קוראים לאט שורה ועוד שורה.	 מספרים מה קרה?
 חושבים על מה הסיפור?	 מסמנים מילה קשה – עיגול.	 מרגישים מה אני מרגיש/ה?

מקרא סימונים בעיפרון

 מתחבר אליי	 מפתיע אותי	 לא הבנתי	 משפט חשוב	 מילה לא מוכרת
---	---	---	--	--

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט	☐
קראתי את כל הטקסט עד הסוף	☐
סימנתי מילה שלא הבנתי	☐
קראתי שוב את מה שלא היה ברור	☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
	משפט	
	טיוטה	
	סיפור	
	חבר	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

אני

- מה אני חושב/ת? 🧡 •
- מה אני מצייר/ת? 🎨 •

השאלה שלי: 🗣

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת
חנ"מ 🌱

צלילה

חושבים

- למה? 🤔 •
- מה מרגישים? 😊 •

השאלה שלי: 🗣

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת
חנ"מ 🌱

פני המים

מוצאים

- מי? 👤 •
- מה קרה? ❓ •

השאלה שלי: 🗣

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת
חנ"מ 🌱

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

משפט	
טיוטה	
סיפור	
חבר	

הטקסט · טקסט קצר עם תמונות

אני כותב/ת סיפור

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות. אתם אוהבים סיפורים?
איזה סיפור אתם אוהבים?

הניחוש שלי:

מילון קטן

משפט

טיוטה

סיפור

חבר

הערות שלי

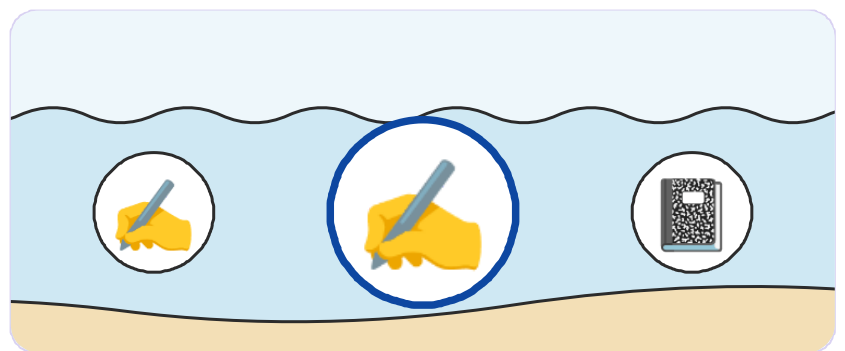
1 אני כותב/ת משפט אחד.

2 מותר לטעות בטיוטה.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן?
מה לדעתכם יקרה עכשיו?

3 יש לסיפור התחלה, אמצע וסוף.

4 אני קורא/ת את הסיפור לחבר.

שאלות לפי עומק • חנ"מ

אני כותב/ת סיפור

שם: _____

חלק א' – שחייה על פני השטח

בואו נמצא מילים בטקסט!

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

1

במה כותבים? (הקיפו את התמונה הנכונה)

כדור

תפוח

עיפרון

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה יש לסיפור? (הקיפו את התמונה הנכונה)

מכונית

התחלה,
אמצע וסוף

פיצה

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

3

למי מקריאים את הסיפור? (הקיפו את התמונה הנכונה)

חבר

מיטה

גשם

שאלות לפי עומק • חנ"מ

אני כותב/ת סיפור (המשך)

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
אני כותב/ת משפט אחד. 🖋️	☐	☐
אסור לטעות בטיוטה. 😊	☐	☐
אני קורא/ת את הסיפור לחבר. 👂	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: לטעות חבר כדור

1. 😊 מותר _____ בטיוטה.

2. 👂 אני קורא/ת את הסיפור ל _____.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב קצת יותר. 🤿

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

• הקיפו את המילה "סיפור" בטקסט.

שאלות לפי עומק • חנ"מ

אני כותב/ת סיפור (המשך)

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה טוב לעשות כשכותבים סיפור? – גזרו והדביקו במקום הנכון

לא טוב לעשות 👎

טוב לעשות 👍

מקריא/ה 🦻 ✂️
לחבר

קורע/ת את 🗑️ ✂️
הדף

כותב/ת 🖋️ ✂️
משפט

צוחק/ת על 😡 ✂️
חבר

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחו קו בין הציור למילה

א. אוזן

1. 🖋️

ב. עיפרון

2. 📖

ג. חיוך

3. 🦻

ד. סיפור

4. 😊

שאלות לפי עומק • חנ"מ

אני כותב/ת סיפור (המשך)

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

מה קורה בסיפור שלכם? ציירו או כתבו מילה.

התחלה 	אמצע 	סוף

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם לספר ולצייר!

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות? 😊

מקרה לבחינה: נועה טעתה

נועה כתבה משפט. היא טעתה במילה אחת. נועה עצובה ורוצה להפסיק.

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

על מה תרצו לכתוב סיפור?

על משחק

על הבית

על חיה

על הים

על המשפחה

שאלות לפי עומק • חנ"מ

אני כותב/ת סיפור (המשך)

שם:

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

כשקשה לכתוב: עוצרים 🖐️, נושמים לאט 🌊, אומרים לעצמנו
"אני יכול/ה" 💪. כתבו מה תגידו לעצמכם.

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

13

ציירו את ההתחלה של הסיפור שלכם. 🖍️

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לכתוב משפט אחד.
			אני יודע/ת שמותר לטעות בטיוטה.
			אני יודע/ת שלסיפור יש התחלה, אמצע וסוף.

מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת • חנ"מ

כרטיס יציאה

תאריך:

כיתה:

שם:

1. כתבו מילה אחת לסיפור שלכם.

2. מותר לטעות בטיוטה? כן / לא

3. למי תקראו את הסיפור?

כמה נהייתם מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

🤿 לצלול פנימה • מעמוד ריק לעולם שלם: כתיבה יוצרת •
חוברת תלמיד לחנ"מ

